

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อเป็นการศึกษากระบวนการผลิต และผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการผลิตกระเป๋าสานของชาวบ้านดอนสวรรค์ และชาวบ้านดอนหวาย ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาภูมิหลังของชุมชนบ้านดอนสวรรค์และชาวบ้านดอนหวาย กระบวนการผลิตกระเป๋า ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ และผลกระทบทางด้านสังคมจากการผลิตกระเป๋าสานของชาวบ้านดอนสวรรค์ และชาวบ้านดอนหวาย ตำบลดงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลพื้นฐานของชุมชน จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 - 1.2 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 - 1.3 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกมลาไสย
 - 1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลดงสิง อำเภอกมลาไสย
 - 1.5 สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์
2. การศึกษาภาคสนาม เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ที่ศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยการสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และ บ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ดังนี้

1. กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาสวัด ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน 25 คน
2. ผู้ผลิตกระเป่า จำนวน 2 คน
3. แรงงานผลิตกระเป่าในชุมชน จำนวน 25 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์

ประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ แบบไม่เป็นทางการ โดยใช้รูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ การตั้งหมู่บ้าน สภาพทางภูมิประเทศ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวบ้านคอนสวรรค์ จำนวน 25 คน

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ แบบสัมภาษณ์เชิงปริมาณแบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพผลิตกระเป่า แรงงานผลิตกระเป่าในชุมชน เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของการประกอบอาชีพผลิตกระเป่า และกระบวนการผลิตกระเป่า เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และกระบวนการผลิตกระเป่า จำนวน 27 คน

2. เทปบันทึกเสียง

3. กล้องถ่ายรูป

4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง มีขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแบบสัมภาษณ์ของ บัณฑิต ฝ้ายเพชร (2537 : 141-157) เรื่องการประกอบอาชีพหัตถกรรมทอผ้า : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านละว้า ตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีเนื้อหาและประมินการศึกษาใกล้เคียงกันเป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือ

2. ร่างแบบสัมภาษณ์ตามความมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ และประเด็นสำคัญที่กำหนดไว้ แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน 2 คน ผู้ประกอบอาชีพตัดเย็บกระเป๋า 2 คน แรงงานรับจ้าง 3 คน และเจ้าของร้านค้าและบริการ 3 คน และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจนเสร็จเรียบร้อย
3. เสนอแบบสัมภาษณ์ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และการใช้ภาษาในแบบสัมภาษณ์
4. ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เสนอแนะจนถูกต้องสมบูรณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ ผู้ประกอบการผลิตกระเป๋าและแรงงานผลิตกระเป๋าที่กำหนดไว้ รวมทั้งสังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกระเป๋าของชาวบ้านคอนสวรรค์ และชาวบ้านคอนหวาย ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษาวิจัยนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 5.1 ผู้วิจัยทำความคุ้นเคยกับชุมชนโดยการเดินสำรวจ และ พบปะพูดคุยกับชาวบ้านเพื่อทำความรู้จักเบื้องต้น
- 5.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ผลิตกระเป๋า และ แรงงานผลิตกระเป๋าในหมู่บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 แล้วจึงสัมภาษณ์ผู้ผลิตกระเป๋าในบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
- 5.3 ผู้วิจัยรวบรวมผลการสัมภาษณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือทุกประเภท ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม
2. จำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์และประเด็นที่ทำการวิจัย ข้อมูลในส่วนที่เป็นเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ(Percentage)